

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 16. joulukuuta 2020
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2020/0360(COD)

14088/20
ADD 4

ENER 499
TRANS 606
RELEX 1013
ECOFIN 1156
ENV 810
CODEC 1355
IA 115

SAATE

Lähtettäjä: Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine
DEPREZ

Saapunut: 15. joulukuuta 2020

Vastaanottaja: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston
pääsihteeri

Kom:n asiak. nro: SWD(2020) 347 final

Asia: KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA TIIVISTELMÄ
VAIKUTUSTENARVIOINNISTA Oheisasiakirja ehdotukseen
EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI
Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja
asetuksen (EU) N:o 347/2013 kumoamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja SWD(2020) 347 final.

Liite: SWD(2020) 347 final

Bryssel 15.12.2020
SWD(2020) 347 final

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTENARVIOINNISTA

Oheisasiakirja

ehdotukseen

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI
Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja asetuksen (EU) N:o
347/2013 kumoamisesta**

{COM(2020) 824 final} - {SEC(2020) 431 final} - {SWD(2020) 346 final}

Vaikutustenarvioinnin tiivistelmä

Vaikutustenarviointi Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen (TEN-E-asetus) tarkistuksista

A. Toimenpiteen tarve

Mikä on ongelma ja miksi se on ongelma EU:n tasolla?

Nykyisellä TEN-E-asetuksella on otettu käyttöön uusi lähestymistapa rajatylittävään infrastruktuurisuunnitteluun. Uutena lähestymistapana on, että sidosryhmät kokoontuvat yhteen tekemään alueellista yhteistyötä, jonka puitteissa yksilöidään sellaiset yhteistä etua koskevat hankkeet, jotka edistävät parhaiten energian sisämarkkinoita, toimitusvarmuutta ja kestävyyttä, ja autetaan niiden toteuttamisessa. Lisäksi edellytetään, että jäsenvaltiot yksinkertaistavat yhteistä etua koskevien hankkeiden lupamenettelyjä, ja säädetään siitä, millä ehdoilla hankkeet voivat saada rahoitusta Verkojen Eurooppa -välineestä. Nykyisen TEN-E-asetuksen arviointi on osoittanut, että vaikka asetuksen tavoitteet pätevät edelleen suurelta osin, niiden painopiste on vuosien 2020 ja 2030 tavoitteissa. Sen vuoksi tavoitteet on saatettava ajan tasalle, jotta niissä voidaan ottaa huomioon uusi poliittinen tilanne ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa vuodeksi 2050 asetettu ilmastoneutraaliustavoite. Uuden poliittisen tilanteen ja uusien tavoitteiden lisäksi teknologian kehitys on ollut nopeaa viime vuosikymmenen aikana.

TEN-E-asetuksessa on havaittu seuraavat kaksi keskeistä ongelmaa: 1) rajatylittävien infrastruktuurien kehittäminen ei ole tyypiltään ja laajuudeltaan kaikilta osin linjassa EU:n energiapoliittisten tavoitteiden kanssa etenkin Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja ilmastoneutraaliustavoitteen osalta, ja 2) hankkeiden toteuttamisessa on esiintynyt viiveitä. Vuoden 2030 ilmastotavoitteen tiukentaminen sekä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja ”Puhdas maapallo kaikille” -tiedonannon ilmastoneutraaliustavoite edellyttävät Euroopan energiajärjestelmän perinpohjaista muuttamista sekä kysyntä- että tarjontapuolella. Tämä merkitsee sitä, että käytössä on oltava infrastruktuurit, joilla tuetaan tätä Euroopan energiakäännettä, kuten nopeaa sähköistämistä, jossa kaksinkertaistetaan uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon osuus, sekä uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen käytön merkittävää lisäämistä, energiajärjestelmien integrointia ja innovatiivisten ratkaisujen laajempaa käyttöönottoa. Kaikkia energiakäänteen kannalta merkityksellisiä infrastruktuuriluokkia (kuten vetyä) ei voida nykytilanteessa hyväksyä yhteistä etua koskeviksi hankkeiksi, ja joissakin niistä ei oteta riittävästi huomioon teknologian kehitystä (esim. älyverkot). Energiajärjestelmän muuttaminen entistä nopeammalla aikataululla vaarantuu, jos ensisijaisia hankkeita, joiden on todettu olevan tarpeellisia EU:n ilmasto- ja energiapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi, ei toteuteta aikataulun mukaisesti. Keskeisten infrastruktuurihankkeiden toteuttaminen kestää yhä liian kauan. Vuonna 2020 yhteistä etua koskevista sähköhankkeista 27 prosenttia myöhästyi keskimäärin 17 kuukautta alun perin suunnitellusta käyttöönottoajankohdastaan.

Mitä olisi saavutettava?

Yleisenä tavoitteena on helpottaa riittävien energiainfrastruktuurien viiveetöntä kehittämistä unionissa ja sen naapurialueilla. Näin voidaan saavuttaa EU:n energia- ja ilmastotavoitteet Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti, erityisesti vuosiksi 2030 ja 2050 asetetut tavoitteet, ilmastoneutraaliustavoite mukaan luettuna. Lisäksi voidaan varmistaa markkinoiden yhdentymisen ja kilpailukyky sekä turvata toimitusvarmuus. Kuluttajille ja yrityksille aiheutuu tästä mahdollisimman vähän kustannuksia. Erityistavoitteet ovat seuraavat: 1) mahdollistetaan energiakäänteen ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta välttämättömien rajatylittävien hankkeiden ja investointien yksilöinti EU:ssa ja sen naapurimaiden kanssa, 2) parannetaan infrastruktuurisuunnittelua energiajärjestelmien integroinnin ja

merellä sijaitsevien verkkojen osalta, 3) lyhennetään yhteistä etua koskevien hankkeiden lupamenettelyjä, jotta vältetään viiveet energiakäännettä helpottavissa hankkeissa, ja 4) varmistetaan kustannustenjakovälineiden ja sääntelykannustimien asianmukainen käyttö.

Mitä lisäarvoa saadaan toimenpiteen toteuttamisesta EU:n tasolla (toissijaisuusperiaate)?

Rajatylittävien energiainfrastruktuurien kehittäminen edellyttää EU:n tason kehystä jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä. Yksittäisten jäsenvaltioiden säännökset ja toimet eivät riitä näiden infrastruktuurihankkeiden kokonaisvaltaiseen toteuttamiseen. Taloudelliselta kannalta katsottuna energiaverkkojen kehittäminen voidaan toteuttaa parhaiten, kun sitä suunnitellaan koko Euroopan näkökulmasta, joka käsittää sekä EU:n että jäsenvaltioiden toimet molempien toimivaltuuksia kunnioittaen. Voimassa olevan TEN-E-asetuksen arviointi on vahvistanut, että asetus on tuonut lisäarvoa verrattuna siihen, mitä olisi voitu saavuttaa pelkästään kansallisella tai alueellisella tasolla.

B. Ratkaisut

Millä vaihtoehdoilla tavoitteet saavutettaisiin? Onko jokin vaihtoehto arvioitu parhaaksi? Jos ei ole, miksi ei?

Eri toimintavaihtoehtoja on tarkasteltu seuraavien seikkojen osalta:

A) SOVELTAMISALA

- Älykkäät sähköverkot ja sähkön varastointi
- Kaasuinfrastruktuuri, vetyverkot ja sähköstä kaasuksi -sovellukset
- Kolmansien maiden kanssa toteutettavat hankkeet (yhteistä etua koskevat hankkeet)

B) HALLINTO/INFRASTRUKTUURISUUNNITTELU

- Uusiutuvaa energiaa varten merelle rakennettavat verkot
- Monialainen infrastruktuurisuunnittelu

C) LUPAMENETTELYT

- Lupamenettelyjen nopeuttaminen
- Keskitetty palvelupiste merellä sijaitsevan verkon kehittämistä varten

D) SÄÄNTELY

- Täysimääräisten investointikustannusten huomioon ottaminen

Vaihtoehtojen vertailu osoittaa, ettei mikään yksittäinen vaihtoehto riitä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Vaikuttaa siltä, että paras tapa saavuttaa tavoitteet on yhdistellä parhaaksi arvioituja toimintavaihtoehtoja. Tätä kuvataan tarkemmin vaikutustenarviointiraportissa.

Mitkä ovat sidosryhmien näkemykset? Mitkä toimijat kannattavat mitäkin vaihtoehtoa?

Monet sidosryhmät huomauttivat, että nykyisen kehityksen soveltamisala on saatettava ajan tasalle älykkäiden sähköverkojen osalta. Useat sidosryhmät, jotka edustivat pääasiassa siirtoverkonhaltijoita ja toimialajärjestöjä, pitivät uusien kaasuinfrastruktuurien mukaan ottamista tärkeänä, mutta tämä sai vaihtelevasti tukea erityisesti ympäristöalan kansalaisjärjestöiltä. Hallinnon ja infrastruktuurisuunnittelun osalta sidosryhmät eivät esittäneet erityisiä näkemyksiä tulevasta merellä sijaitsevien infrastruktuurien suunnittelujärjestelmästä, mutta ne kannattivat infrastruktuurisuunnitteluun liittyvien vastuualueiden mukauttamista ja kestävyysarvioinnin tehostamista. Lupamenettelyjen osalta sidosryhmät huomauttivat vaikeuksista, joita useille linkäyttöalueille ulottuvien meriteknisten hankkeiden monimutkaiset ja pitkälliset lupamenettelyt aiheuttavat, ja kehottivat yksinkertaistamaan lupamenettelyjä.

C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon hyödyt (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen hyödyt)?

Vaikutusten arviointi perustuu suurelta osin laadulliseen lähestymistapaan. Kaikkien vaihtoehtojen vaikutuksia ei ole voitu arvioida määrällisesti, koska hankekohtaisia tietoja ei ole ollut saatavilla etenkin uusista infrastruktuuriluokista. Lisäksi ehdotetut muutokset ovat pääasiassa asteittaisia parannuksia nykyiseen kehykseen, jonka on katsottu toimivan melko hyvin.

Säädöksen soveltamisalan mukauttaminen varmistamalla, että infrastruktuuriluokat ovat ilmastonutraaliustavoitteen mukaisia, vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Tätä tuetaan optimaalisella ja tehokkaalla yhdenmetyllä infrastruktuurisuunnittelulla, jolla myös minimoidaan mahdolliset ympäristövaikutukset. Nopeutetulla lupamenettelyllä mahdollistetaan myös keskeisten hankkeiden nopeampi täytäntöönpano, mikä tuo mukanaan ympäristö- ja sosioekonomisia hyötyjä.

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen kustannukset)?

TEN-E-asetuksella luodaan suotuisat puitteet Euroopan laajuisille energiainfrastruktuureille. Siinä annetaan säännökset yhteistä etua koskevien hankkeiden valintamenettelystä ja niiden toteuttamisen helpottamisesta. TEN-E-asetuksessa ei sinänsä määrätä velvoitteita tai kustannuksia talouden toimijoille, mutta siinä asetetaan vaatimuksia hankkeiden toteuttajille, pääasiassa siirtoverkonhaltijoille ja jakeluverkonhaltijoille, jotka päättävät hakea hankkeilleen yhteistä etua koskevan hankkeen asemaa. Tällöin niille asetetaan tiettyjä velvoitteita, jotka ovat pääasiassa seuranta- ja raportointivelvoitteita. Lisäksi TEN-E-asetuksessa asetetaan lupamenettelyihin, sääntelykannustimiin ja yleisön osallistumiseen liittyviä velvoitteita toimivaltaisille kansallisille viranomaisille ja sääntelyviranomaisille sekä pitkän aikavälin verkkosuunnitteluun liittyviä velvoitteita verkonhaltijoille. Kuluttajiin vaikuttavat lähinnä verkkotariffit, joilla rahoitetaan investointeja sääntelyviranomaisen laskemaan pääomapohjaan. TEN-E-välineen kohdennettu käyttö yhdessä Verkkojen Eurooppa -välineestä myönnettävän valikoivan tuen kanssa voi auttaa vähentämään kuluttajille aiheutuvia kustannuksia ja minimoimaan samalla hukkainvestointien riskin.

Mitkä ovat pk-yrityksiin ja kilpailukykyyn kohdistuvat vaikutukset?

Ehdotuksen ei ole havaittu aiheuttavan pk-yrityksille välittömiä vaikutuksia, jotka liittyisivät säännösten noudattamisesta tai hallinnosta aiheutuviin kustannuksiin. Pk-yritykset voisivat hyötyä kilpailukykyyn parantumisesta niillä teknologian aloilla, jotka kuuluvat tulevaan TEN-E-kehykseen tai joita vahvistetaan kyseisessä kehyksessä (esim. energiateollisuus, joka tuottaa energiaa merellä olevista uusiutuvista energialähteistä, sekä digitaaliset palvelut tai vety).

Kohdistuuko jäsenvaltioiden talousarvioihin ja julkishallintoon merkittäviä vaikutuksia?

Tehokkuus lisääntyy, kun yhteistä etua koskevien hankkeiden valinnasta ja toteutuksesta vastaavien kansallisten toimivaltaisten viranomaisten koordinointi paranee ja niiden nykyiset rakenteet yksinkertaistuvat.

Onko toimenpiteellä muita merkittäviä vaikutuksia?

Sääntöjen noudattamisesta aiheutuvat kustannukset pienenevät ehdotettujen REFIT-toimenpiteiden ansiosta. Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi raportointivelvoitteiden yksinkertaistaminen, seurannan

tehostaminen ja ennakkokuulemista koskevista vaatimuksista luopuminen, jos ne sisältyvät jo kansallisiin sääntöihin, jotka perustuvat samoihin tai tiukempiin vaatimuksiin kuin TEN-E-asetuksessa.

Suhteellisuusperiaate?

Parhaaksi arvioitujen toimintavaihtoehtojen yhdistelmää pidetään oikeasuhteisena.

D. Seuranta

Milloin politiikkaa tarkastellaan uudelleen?

Uuden lainsäädännön toimivuutta voitaisiin tarkastella uudelleen vuonna 2026, jolloin uuden kehyksen mukainen toinen yhteistä etua koskevien hankkeiden valintaprosessi on todennäköisesti saatu päätökseen.